

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Dubium II. De delictis exceptis, seu excludentibus à privilegio Asyli Ecclesiastici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

asylum Ecclesiasticum etiam tunc eum defendentis? R. hanc questionem fieri posse, vel spectato jure scripto, vel attentâ consuetudine. Attento jure scripto de hoc ita statutum est 17. q. 4. c. 6. sicut antiquitus à SS. Patribus statutum est, statuimus, ut Major Ecclesia per circuitum 40. passus habeat, capella verò, vel minores Ecclesia 30. si verò spectetur consuetudo, tradunt Covarr. & Clarus cit. q. 20. n. 34. hodiernis moribus id non esse receptum, intellige quod *delictam* extensionem localem, tam amplam.

DUBIUM II.

De delictis exceptis, seu excludentibus à privilegio Asyli Ecclesiastici.

3736 **E**X n. 3710. constat, octo esse classes delinquentium (aliis violentibus tantum 7.) quibus privilegium Asyli Ecclesiastici non suffragatur; nimirum, 1. si fuerint publici latrones; 2. si nocturni depopulatores; 3. si grassatores viarum; 4. si commiserint homicidium vel mutilationem in Ecclesia, vel coemeterio; 5. si commiserint homicidium proditorie factum; 6. si assassinum; 7. si sint hæretici; 8. si commiserint crimen læsæ Majestatis humanæ, in ipsam Principis personam.

3737 Circa hæc *not.* 1. quod hæc octo crimina *duntaxat*, consequenter illa, & nulla alia à prioribus adæquatè distincta, privent Reos Privilegio Asyli Ecclesiastici quantumvis gravia sint, & enormia, ut patet à n. 3702. ibi: concessorum à Prædecessoribus Privilegiorum tenores pro expressis habentes, quatenus præmissis in aliquo adversantur, aut plures, quàm superius expressos casus contineant, autoritate & tenore præmissis, omnino, ac perpetuò tollimus, & abrogamus, ac omnia & singula ad terminos præsentis constitutionis, quoad superius descripta *duntaxat*, reducimus, sublatâ qualibet aliter interpretandi facultate quibuscunque.

3738 *Not.* 2. ab illis 8. delictis nullum licite aut valide, ex quacunque etiam urgentissima causa, etiam ob majoritatem rationis, fieri posse argumentum ad alia crimina, quantumcunque gravia, ut, sicut illa, sic & ista Reos excludant à Privilegio Asyli Ecclesiastici, constat ex §. *hac itaque* in n. 3710. ibi: etiam in odium certorum delictorum, & pro bono pacis, &

quietis publicæ, & ex causis urgentissimis ac necessariis, & aequipollentibus casibus, in jure expressis, atque ex paritate, identitate, aut Majoritate rationis extensis, & sequitur ex præced. n. ibi: superius descripta *duntaxat*; quare si argumentum fieret ad unum ex non descriptis superius, v.g. *Sodomiam*, &c. jam non verificaretur illud: superius descripta *duntaxat*, hoc est, illa, & non alia, ab illis adæquatè distincta.

Not. 3. Magiam, quâ talem, non esse ³⁷³⁹ crimen exceptum, adeoque Magum non posse violentè, seu vi ab Ecclesia extrahi, autoritate Laicorum. Anteced. constat ex n. priori. Neque hoc asseruit Deltio disquisit. mag. l. 5. f. 7. §. *Capi sortarios*, ut voluit quidam Laicus, qui suspectum de magia, primùm ex domo æditui, *strata* intra coemeterium, deinde etiam ex ipsa Ecclesia, vi extraxit, tanquam non gaudentem jure Asyli, quod magus esset, allegatâ illius scriptoris Autoritate. Ibi enim solum dicit Deltio, eos capi posse, propter alia crimina, quibus plerumque, seu ut plurimum sunt infecti (ergo non ex vi magia præcisè, quæ stat sine illis, ut patet ex ejus verbis, ut plurimum) de quibus, si excepta sunt, rectè loquitur: aliud igitur est, magos capi posse propter alia crimina excepta; aliud, propter crimen magia, præterquam, quod Laici, etiam exceptorum criminum Reos, de Asylo Ecclesiastico ipsi extrahere nullo modo valeant, sed extraditionem, causâ per Episcopum cognitâ, ab isto modestè petere debeant, ut constat ex n. 3712.

Not. 4. in casu, quo urget observantia hujus constitutionis Gregorianæ, non valere exceptionem Laicorum, opponentium, non esse usu receptam, nisi prius occurrerit casus legis, & per actus alios priores in contrarium illi actum sit. Unde rectè docet Castropalaus tom. 1. tr. 3. De 1. de Leg. p. 13. n. 3. si tempus inter observandi legem, non possit observantiam præteriri, prætextu non acceptationis; his præmissis.

Quæstio 1. est, quid hic inter crimina excepta veniat nomine latronis publici? prout subicitur huic pœnæ, & contra distinguitur à grassatore viarum? R. diversas esse opiniones Doctorum. Grassatores ait Pereyra in Elucid. l. 2. elucid. 10. l. 6. n. 928. dicuntur, qui in vadendo ³⁷⁴¹ *viam*

violentia, extra occisionem tamen, spoliant, ac diripiunt; grassari enim est cum impetu, & concitatione ad aliquid incedere: Latrones vero, qui aggrediuntur ad prædandum interficiendo. Grassatorem viarum à latrocinio publico distinguit Haunoldus tom. 6. tr. 1. n. 195. quod hoc exercentur extra urbes; illud vero intra urbem. Cæterum à pluribus & grassari per vias, & latrocinari publice, pro eodem accipitur, & importat actum frequentatum eorum, qui publicas vias obsident, ad viatores transeuntes, paratis insidiis interficiendos, vel spoliandos, propterea solum excepta esse crimina censentes, nisi dicas per grassatores viarum intelligi, qui prædando & spoliando vias publicas itinerantium inscuras reddunt; latrones autem, qui non tantum prædando, & spoliando, sed etiam occidendo, sive in viis publicis, sive etiam in domibus, ac ædibus privatis.

3742. Quæstio altera est, quid hic veniat nomine *Nocturni Depopulatoris agrorum?* responderet Pereyra cit. n. 929. quod is, qui viam publicam obsidet dispoliando viatores, differt à publico latrone, quia clandestinè rapit, & occultatur in loco. Unde, quia in nocte segetes destruit, dum ibi se abscondit, jacet, & latet, nomen positum sortitur. Pirhing h. t. n. 19. ex Innocentio in c. Inter 6. h. t. V. *Nocturnus*; & Hofiens. ibid. V. *Depopulator* ait: Sic dici eum, qui agros alienos accedit, & de nocte segetes destruit, vel comburit, dum ibi se abscondit, vel latet. De hoc agitur c. Inter alia jam cit. ubi, cum Rex Scotie quævisset à summo Pontifice, quid de illis fieri debeat, qui maleficia pertractantes confugiunt ad Ecclesiam, ut pro reverentia sacri loci debitas pœnas valeant evitare? rescripsit Pontifex: Nos Tuis quæstionibus respondentes juxta sacrorum statuta canonum, & traditiones legum civilium, ita duximus distinguendum: quod fugiens ad Ecclesiam aut liber, aut servus existit. Si liber? quantumque gravia maleficia perpetraverit, non est violenter ab Ecclesia extrahendus, nec inde damnari debet ad mortem vel ad pœnam, sed Rectores Ecclesiarum sibi obtinere debent membra & vitam. Super hoc tamen quod inique fecit, est alias legitimè puniendus: & hoc v. Tom. III.

rum est, nisi publicus latro fuerit, vel nocturnus depopulator agrorum, qui dum itinera frequentat, vel publicas vias obsidet, aggressionis insidiis, ab Ecclesia extrahi potest, impunitate non præstita, secundum canonicas sanctiones: Si verò servus fuerit? qui confugerit ad Ecclesiam, postquam de impunitate sua dominus ejus clericis juramentum præstitit, ad servitium Domini sui redire compellitur etiam invitus, alioquin à domino poterit occupari.

Circa istum textum nota 1. quod in hoc textu, concedente privilegium Asyli Reis confugientibus ad Ecclesiam, expressè fiat mentio *hominis liberi*, sine distinctione, an sit *Laicus?* an *Clericus?* adeoque vi juris antiqui Asylo etiam Ecclesiastico gaudere videantur *Clerici*, Rei criminis non excepti. An autem idem dicendum sit jure novo? constabit ex seqq. Not. 2. quod *diurnus* depopulator agrorum, jure antiquo non fuerit exclusus à privilegio Asyli Ecclesiastici, cum textus inc. Inter expressè loquatur de *Nocturno*; sed attentà Constitutione Gregorii XIV. omisam esse illam vocem restrictivam *Nocturnus*; nec obstat, quod aliqui dicunt, quod sit subintelligenda, quia non videtur voluisse corrigere Gregorius jus antiquum, & commune. Verum hoc non videtur probare. Nam ex ipsa Bulla constat, quod Gregorius aliquos casus superaddiderit illis, qui in jure communi excepti erant.

3744. Quæstio 3. est, quid hic veniat nomine mutilationis? *scilicet mutilationem* proprie, prout contra distinguitur à *debilitatione*, esse illam detractionem, seu abscissionem alicujus *membrum*, quæ omnimoda sit, nec sufficiat aliquem claudum, vel mancum efficere absque membri detractione: nec cœcū, si oculus non eruat. *Membrum* est omne id, quod in corpore nostro distinctam habet operationem, ut oculus, auris, nasus, lingua, manus, pes, ita Covarr. in Clem. si furiosus p. 3. in it. n. 3. Jacob de Graff. in aureis decis. lib. 2. cap. 26. n. 4. & Henriquez in Summ. lib. 4. cap. 8. §. 1. *Membrum* autem appellatione venire mamillam foeminae; at non digitum, nec dentes, nec auriculam (scilicet cartilaginem auris) nec barbam, sive accipiatur pro capillis, sive pro

pro mento, tradit cum multis Barbof. de appell. verborum appell. 146. Unde abscindens foemina mamilla fit irregularis, teste Molinâ tom. 4. tr. 3. D. 69. n. 6. at irregularis non fit abscindens digitum etiam pollicem, ut ait Bonacina de cens. disp. 7. q. 4. punct. 8. n. 3. nec abscindens auriculam, ut tenet Avila de cens. p. 7. D. 5. sect. 1. dub. 1.

3745. Questio est 4. an in §. 3719. ubi Pontifex Gregorius inter excepta crimina numerat mutilationem, vel homicidium factum in Ecclesia, vel cimiterio, hæc crimina specificet solum exempli causa, sic, ut quælibet gravia crimina in Ecclesia perpetrata intelligantur excepta? an verò solum illa specificè expressa? Primum complures affirmant ex c. *fin. de Immunit. Eccles.* ubi Gregorius IX. Toletano, & Compostellano Archiepiscopis scribens: nonnulli, inquit, immunitatem suorum excessuum per defensionem Ecclesie obtinere sperantes, homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, vel earum cimiteriis committere non verentur; qui, nisi per Ecclesiam, ad quam fugerint, crederent se defendi, nullatenus fuerant commissuri. Cum autem in eo, in quo delinquit, puniri quis debeat; & frustra legis auxilium invocet, qui committit in legem, mandamus, quatenus publice nuntietis, tales non debere gaudere immunitatis privilegio, quo faciunt se indignos.

3746. Ex hoc textu deducunt Doctores, quod delinquens in Ecclesia, illius immunitate non gaudeat, non solum si in ea homicidium, aut membri mutilationem commiserit; sed etiam, si alia delicta, ut puta adulteria, & virginum raptus patraverit; ita docent in present. Hostiens. in verbo homicida, n. 3. vers. dicas ergo; Joan. Andr. n. 5. in verbo membrorum; Anchat. n. 1. notab. 1. Abb. n. 9. Anan. post. n. 1. Gutier. d. 9. 1. n. 17. Decius Card. Tusch. verbo immanitas, concl. 59. n. 4. & 5. Suar. dict. lib. 3. c. 11. n. 6. quos citat, & sequitur Barbof. in dict. c. *fin. n. 4.* quando scilicet ex proposito, & sub spe impunitatis quis in Ecclesia deliquit; scilicet, si non deliberatè, & ex proposito, ut puta casu, vel in rixa, quando nimirum, (ut notat. Aloyf. Riccius in praxi Aurea resol. 157.) spes immuni-

ratis est causa finalis ibi delinquendi. Sub spe autem immunitatis dicitur quod delinquere in Ecclesia, quando ex electione, & proposito delinquit, ut cum aliis resoluit Aloyf. Riccius dict. resol. 157. n. 2. U

Sed contrarium dicendum est jure novo Constitutionis Gregorianæ, derogantis omnibus Prædecessorum suorum dispositionibus in materia criminum excludentium ab Asylo Ecclesiastico, quoad eas, quæ in sua Constitutione, circa excepta crimina decrevit; ex hoc enim tale conficitur argumentum: jure illius constitutionis illa duntaxat crimina excludunt ab Asylo Ecclesiastico, quæ in sua Constitutione nominatim, ac specificè expressit, quin ab illis licitè fiat extensio, seu argumentum; ex quacunque etiam urgentissima causa, vel ob paritatem, identitatem, aut majoritatem rationis, sublata omni facultate mentem suam aliter interpretandi, ut habetur §. quod si n. 3714. & in §. Ut Laicus in n. 3710. ubi agit de criminibus, quæ excludunt ab Asylo, quod commissa sint in Ecclesiis, nominatim, ac specificè exprimit mutilationem, vel homicidium, non distinguendo; an sit factum spe immunitatis; sed simpliciter; & absolute; ergo mutilatio & homicidium duntaxat (si paratum sit in Ecclesia) excludit ab Asylo Ecclesiæ; non autem alia crimina, etiam in Ecclesia, & spe immunitatis in ea obtinenda patrata, spectato jure novo Constitutionis Gregorianæ.

Questio 7. est, quid hic veniat appellatione homicidii proditorie facti? hoc homicidium proditorium hic dicitur, qui occidit aliquem ex improviso, ex insidiis, aut nihil tale prudenter suspicantem; seu, qui non potuit prævidere, aut rationabiliter sibi cavere à tali homicidio; eo quod non præcesserit gravis offensa, vel non constiterit de rancore animi, v. g. qui alium à tergo aggreditur, vel tocius mensæ, aut itineris, absque ulla pravâ rixa, vel contentione; unde occisor proditorius sui proximi, etiam secundum alios ille est, qui illum incautum, nihil sibi præcaventem, per insidias, & infidiam occidit, præsertim, si cum illo amicitiam simulabat. Talis proditor censetur, qui alterum occidit veneno; sic

fic Delbeneit. c. 16. D. 20. f. 2. n. 1. Sanchez in Opusc. tom. 2. l. 6. c. 1. D. 7. n. 26. Castropalaus tom. 2. tr. 11. D. unic. p. 9. n. 26. Layman. l. 4. tr. 9. c. 3. n. 8. intellige, si sub specie amicitiae contingat; proditio enim simulatione fit. Unde requiritur ad hoc, quod occisor simulaverit se amicum, hoc est, non inimicum, & sic omnem timorem, & cautela studium amoverit ab occiso, ne sibi caveret, dicitur declarasse Clemens VIII. per Breve ad Archiepiscopum Panormitanum. 6. Febr. 1597.

3749 Hinc sequitur. 1. eum, qui occidit veneno inimicum, non precedente ulla simulatione amicitiae, vel saltem non inimicitiae, non privari Asylo; 2. nec eum, qui occidit in duello; 3. nec eum, qui non per insidias: nec qui per insidias solum vulneravit animo occidendi: si non praecessit simulatio amicitiae, ac insidiae, cum utrumque requiratur juxta complures, quamvis rectius amicitiae simulatio insidiarum loco, sufficiat. In casu autem, quo inimicus, alteri reconciliatus hunc affecuravit de non occidendo, postea tamen nihil tale metuentem, rancore redeunte illum inprovise perimit, videtur valde probabile, cenferi homicidam proditorium, si alter non potuit prudenter cogitare, ejusmodi rancorem rediturum; sic Haunoldus cum aliis tom. 6. tr. 1. n. 216. Ab homicidio proditorio excipiunt aliqui occisionem hominis infidelis, sed textus expressè loquitur de illo, qui proditorie occidit proximum suum, sed immerito, nam etiam infidelis est noster proximus, quem jubemur diligere, & non perdere.

3750 Quæstio 6. est, quid hic veniat appellatione Assassini, prout hoc crimen subijcitur poena privationis Asyli Ecclesiastici; de hoc crimine in CC. generali Lugdunensi sub Innocentio IV. (ut habetur c. Pro humanis 1. de homicid. in 6. §. Sacri) extat hæc constitutio: Sacri approbatione Concilii statuimus, ut quicumque Princeps, Prelatus, seu quavis alia Ecclesiastica secularisve persona, quempiam Christianorum, per predictos assassinos interfici fecerit, vel etiam mandaverit (quamquam mors ex hoc forsitan non sequatur) aut eos receptaverit, vel defenderit, seu occultaverit, Tom. III.

verit, excommunicationis, & depositionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio incurrat sententias ipsos facta: & illa libere aliis per illos (ad quos eorum collatio pertinet) conferantur; sit etiam cum suis bonis omnibus, tanquam Christiana religionis æmulus, a toto Christiano populo perpetuo diffidatus; & postquam probabilibus constiterit argumentis aliquis scelus tam execrabile commississe, nullatenus alia excommunicationis, vel depositionis, seu diffidationis, adversus eum, sententia requiratur.

Pro explicatione not. quod in jure canonico Assassini, ut tradunt Navar. cap. 27. n. 13. & Azor tom. 3. l. 2. cap. 17. accipiuntur dupliciter. 1. latè, & sunt servi sub domino aliquo existentes, qui occidunt aliquos, conducti pretio. 2. stricte ac proprie, & sunt servi quidam infideles, sub ditione alicujus domini ita persuasi, ut credant honestum, & licitum esse occidere, quem dominus suus iusserit, quomodocunque & quacunque causa jubeat, & non esse id omittendum, quamvis ob id eosmet occidi oporteat. Communis tamen sententia est Bartoli, Antonii Gomez, Gregorii Lopez, & aliorum apud Molinam tr. 3. D. 25. n. 2. Assassinarum nomine intelligi quoscunque, sive Christiani illi sint, sive non, qui pretio alios proditorie occidunt. Quin Carrer, in pract. de homic. §. 1. n. 13. & §. 5. n. 5. addit. Assassinos dici, si de mandato alterius aliquem interimunt, nullo eis premio proposito, sed solum ut mandanti placeant.

Ex hac expositione sequitur. 1. si res promissa (etiam exigua) conducto fuit principale motivum occidendi, talem Assassinum privari asylo; sic enim est verè assassinus; exiguitas enim pretii non minuit, sed auget malitiam tam inhumani facti. 2. id procedere, si occidit, solâ spe rei promissæ, etiam nondum traditæ; nam & in hoc casu invenitur tota, imò major malitia tam crudelis facti, quod Ecclesia intendit punire dicta privatione Asyli; secus tamen est, si occidat spe præmii, sed nullâ etiam intercedente promissione; & hoc non propterea, quod non occidat ex obligatione pacti pretii (hæc enim ad malum non datur) sed ex

eo, quod non præciserit ullum mandatum, vel promissio saltem sub conditione facti.

3753 Difficultas est, si taliter conductus pretio, occidat infidelem? an & in hoc casu ratione hujus delicti priveretur asylo? videtur dicendum, quod non. i. ex dict. §. *Sacri*, in n. 3750. ubi textus expressè loquitur de occisione hominis *fidelis*, ibi: *ut quicumque quempiam Christianorum* &c. & quamvis Constitutio Gregoriana (ut constat ex n. 3707.) indefinitè loquatur, & non expresserit ly *fidelem*, vel *Christianum*; censet tamen Haunoldus tom. 6. tr. 1. n. 225. Pontificem ibi *Assassinum* accepisse in sensu c. 1. de homicid. in 6. juxta §. *Sacri*.

3754 Verùm Haunoldus, in questione, an vi constitutionis Gregoriana ab Asylo excludatur depopulator agrorum *diurnus*? n. 194. respondet, attentà Constitutione Gregoriana rem esse admodum dubiam; quia in hac est omissum ly *nocturnus*; quod in jure communi exprimitur, ut diximus, & tandem concludit prætermisissis aliorum probationibus pro comprehendendo etiam *diurno*; & subjungit ex ipsa *Bulla constare*, quod Gregorius aliquos casus superaddiderit illis, qui in jure communi excepti erant: sed hæc ratio profus eodem modo applicari potest de assassinio, seu occisione hominis *infidelis*. Accedit, quod expressio illa *quempiam Christianorum* in §. *Sacri*, non videatur appòsita *restrictivè*, sed solum *responsivè* ad questionem propositam, quia Pontifex decisionem suam poenalem in dict. §. *Sacri*, non videtur fundare, præcisè in horrenda inhumanitate, & detestanda savitia *occidentium Christianum*; sed in ipso *crudeli facto, quo non tantum corpora, sed etiam anime sic peremptorum intereunt*.

3755 Questio est 7. quid inter crimina excepta veniat nomine *Hæresis*? n. Non venire hæreticum merè materialem; nec etiam toleratum; ut notat Delbene *cit. dub. 22. n. 6.* & alii. Cùm simus in materia odiosa.

Questio demum est 8. quid hic veniat appellatione *crimini læsæ Majestatis humane* in ipsam *Principis personam*? tota questio refunditur eò, qui censeantur actus, continentes crimen læsæ Majestatis humane *in personam Principis*? Nam

per istos terminos elare insinuat, non omne crimen *læsæ Majestatis humane* esse crimen exceptum; sed si sit *in personam ipsius Majestatis humane*. Deest enim est Haunoldus tom. 6. tr. 2. n. 150.

Quid verò importet crimen *in ipsius Principis personam*? tradit tr. 1. n. 231. ex Delbene sæpe cit. dicente: id fieri exercendo actionem aliquam positivam in damnum, & offensam Principis v. g. occidendo, vulnerando, percutiendo, conjurando, machinando, hostiliter insequendo personam Principis, revelando hostibus secretum Principis, ut ab illis capiatur; adde, etiam calumniando Principem. Idem dicendum de consulentibus, auxiliantibus, vel favore præstantibus. Secus dicendum censet de eo, qui ex post factum raturum habet, quod ab alio actum est contra Principem (dummodo hæc rati habitio non de novo lædat Principem) & qui semerè negativè habet, v. g. non impediendo actionem, cùm posset; non revelando, quod scit perpetrandum; nam isti non asflunt positivè: quare est committans fortè crimen læsæ Majestatis, & ideo sine obnoxii aliis poenis huic crimini constitutis, immunitate tamen probabiliter non privarentur, quamvis non minus probabilis sit opinio Farinacii, & Marii Ital. talem carere immunitate.

Pro ulteriori, notitia advertendum: ut crimen læsæ Majestatis in ipsius Principis personam, incurrat poenam privationis asyli Ecclesiastici, requiri, quod sit commissum à talis Principis subdito ratione originis, vel domicilii; non autem sufficere, quod sit subditus primò factus ratione talis delicti in ejus territorio commissi; quia crimen læsæ Majestatis prout subjicitur poenæ in hac questione, videtur ex eo denominari, quod subditus agar graviter contra reverentiam suo Principi ratione originis, vel domicilii debitam; adeoque supponit *subditum antecedenter*. Haunold. *cit. n. 232.*

DUBIUM III.

An, præter enumerata delicta, etiam alia priverent asylo Ecclesiastico?

Ante resolut. not. Virginum Raptoribus negari dictum asylum, Novella